

Rozpočtové právo

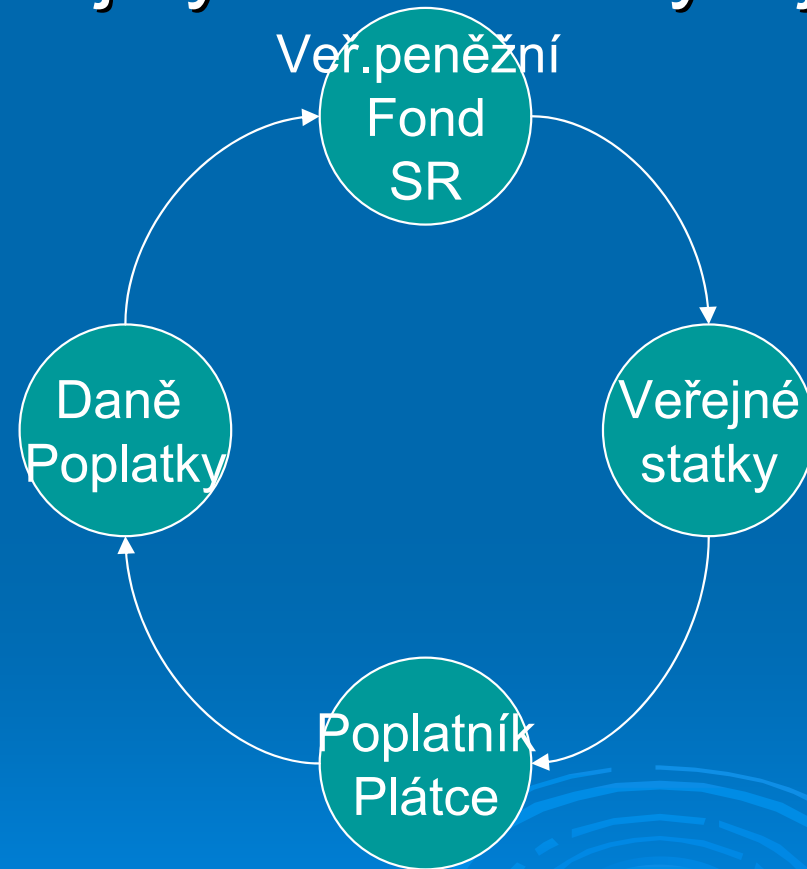
Vítejte ve fiskální části finančního práva a to v pododvětví, které nejtypičtěji charakterizuje

TOK PENĚZ

TOK PENĚŽ

Příjmy

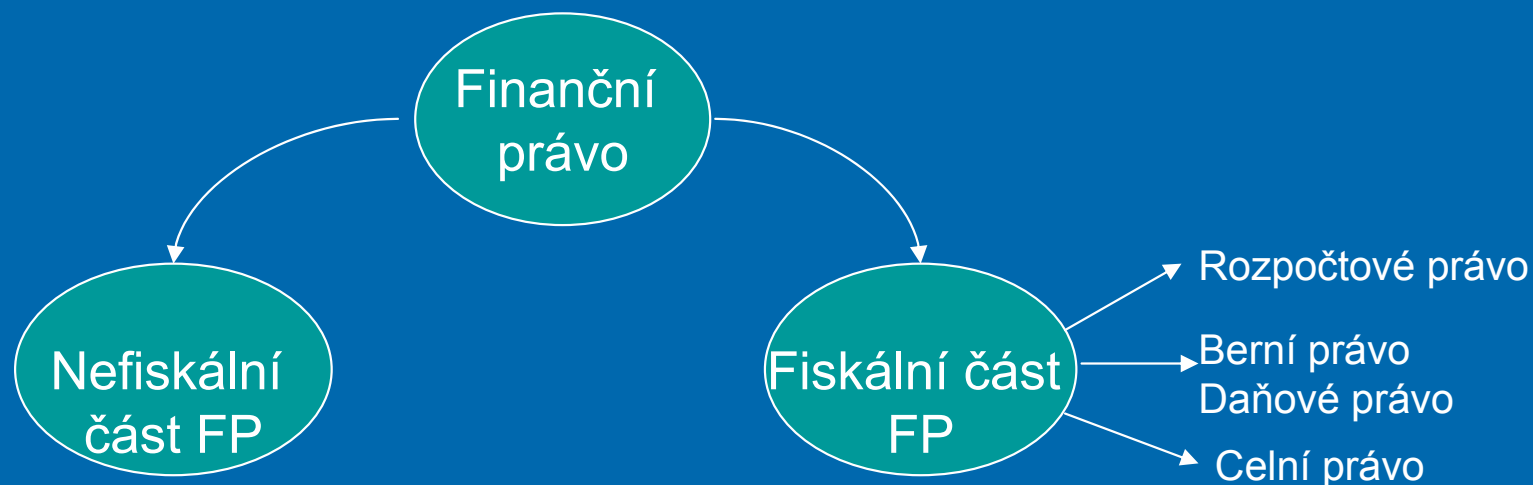
Výdaje

Rozpočtové právo-pojem

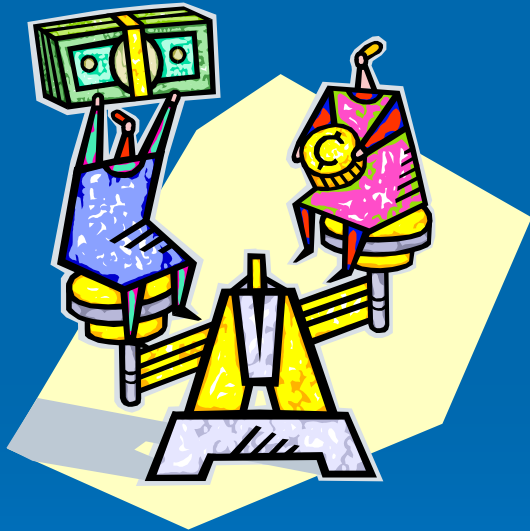
- souhrn právních norem, které se zabývají chováním subjektů finančně právních vztahů k veřejným peněžním fondům, resp. veřejným rozpočtům
- souhrn finančně právních norem upravujících rozpočtovou soustavu, rozpočtový proces, každoročně státní rozpočet

Rozpočtové právo v systému finančního práva

- V rámci fiskální části FP můžeme hovořit o tom, že ji ještě tvoří i právní úprava účetnictví, které se promítá jak do rozpočtového práva, tak především do berního-daňového práva
- Tato jednotlivá pododvětví FP spolu velmi úzce souvisí a mají úzké vazby

POJEM ROZPOČET

- BUDGET=anglické slovo, vzniklo ze starofrancouzského boulgette
- V nejširším pojetí-přehled příjmů a vydání soukromého nebo veřejného hospodářství pro určité období rozpočtové období
- Definici nelze jednoznačně stanovit a to z důvodu, že rozpočet ve společnosti hraje roli hospodářskou a státoprávní
- Nejčastěji je posuzován ze stránky hospodářské

ROZPOČET z hospodářské stránky

- **Číselný plán** pro určité, časově omezené období, jehož náplní jsou PŘÍJMY a VÝDAJE
- **Z historického pohledu** lze rozpočet chápat jako produkt historického vývoje společnosti a její ekonomiky
- **Vztah příjmů a výdajů** pro určité období – časový úsek, jedná se o takový vztah, který vychází z počáteční situace(stavu) $P+V$ a z cílové vize $P+V$

Malé nahlédnutí do historie rozpočetnictví

„ Bez poznání minulosti bychom nepochopili přítomnost.“

- Vznik rozpočtů je spojen s vývojem jednotlivých společensko-ekonomických formací-prvotní formy rozpočtů-otrokářská společnost-vše mělo naturální podobu

HISTORIE

➤ STÁTNÍ HOSPODÁŘSTVÍ

Starověk- Babylónie, Asýrie, Egypt, Persie, Fénicie, městské státy antického Řecka, Makedonie, otrokářský Řím- naturální podoba

➤ Vznik kovových peněz znamenal zdokonalování státního hospodářství a vedl k jejich hromadění do státní pokladny Čína, Egypt, Řecko, otrokářský Řím-vznik prvních poplatků – za užívání podmaněných státních území-AGER PUBLICUS a vznik prvních daní

-pozemková daň(tributum soli)

-naturální daň z části úrody(stipendium)

-poplatky z řemesel a jiného podnikání(vectigalia)

S vývojem společnosti se specifické peněžní fondy přeměňují na STÁTNÍ POKLADNY a dále je vývoj rozpočetnictví nejdůležitější až v období kapitalismu, kdy můžeme již hovořit o prvních **STÁTNÍCH ROZPOČTECH**

Historie rozpočtů v České republice

➤ St.rozpočet dnešního typu vznikl 17. října 1863- ale úprava pouze rozpočtového řízení

➤ 1867 v Ústavě první právní úprava rozpočtu jako takového

➤ Recepce zákonných norem Rakouska-Uherska do československého právního řádu , která byla provedena z.č.11/1918 Sb., znamenala i převzetí rakouských rozpočtových norem=

=Prosinec 1918 přijat zákon č. 95/1918 Sb., zákon o rozpočtovém provizoriu, naše první samostatná rozpočtová norma

➤ Další období: 1927-1938-radikální změny:
rozpočty ve formě zákonů

r. 1927 reforma- rozpočty byly rozděleny do
čtyř rozpočtových skupin (st.správa,
st.podniky, samosprávné celky, státní
dluh)

➤ Rozpočty po roce 1945:

Stagnace 1945 +1946 vůbec rozpočty
nebyly

ROZPOČTY PO r. 1948

- Došlo k novému přístupu v propojení rozpočtů=
rozpočty státních podniků propojeny s rozpočty Národních výborů a rozpočty ministerstev v jednom státním rozpočtu
- Z.č. 8/1959 Sb., byla stanovena základní pravidla hospodaření s rozpočtovými prostředky
- Platila do roku 1970, kdy vznikla nová v souvislosti s federací+každá republika

- Další změna po revoluci v roce 1990-zák. č. 576/1990 Sb., pravidla hospodaření s rozpočtovými prostředky, která platila až do roku 2000.

Prameny právní úpravy RP

- Úz. Č. 1/1993 Sb., Ústava, vzpzd.
- Úz. Č. 2/1993 Sb., Listina zákl. práv a svobod, vzpzd.
- Z.č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), vzpzd.
- Z.č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, vzpzd.

- Z.č. 219/2000 Sb., o majetku ČR a jeho vystupování v některých právních vztazích, vzpzd.
- Z.č. 128/2000 Sb., o obcích , vzpzd.
- Z. č. 129/2000 Sb., o krajích, vzpzd.
- Z. č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, vzpzd.
- Z. č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosu některých daní, vzpzd.

- Z. č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření ÚSC, vzpzd.
- Z. č. 563/1991 Sb., o účetnictví, vzpzd.
- Z. č. 337/1992 Sb., ZSDP, vzpzd.
- Vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, vzpzd.
- Vyhláška č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zák. o FK ve VS

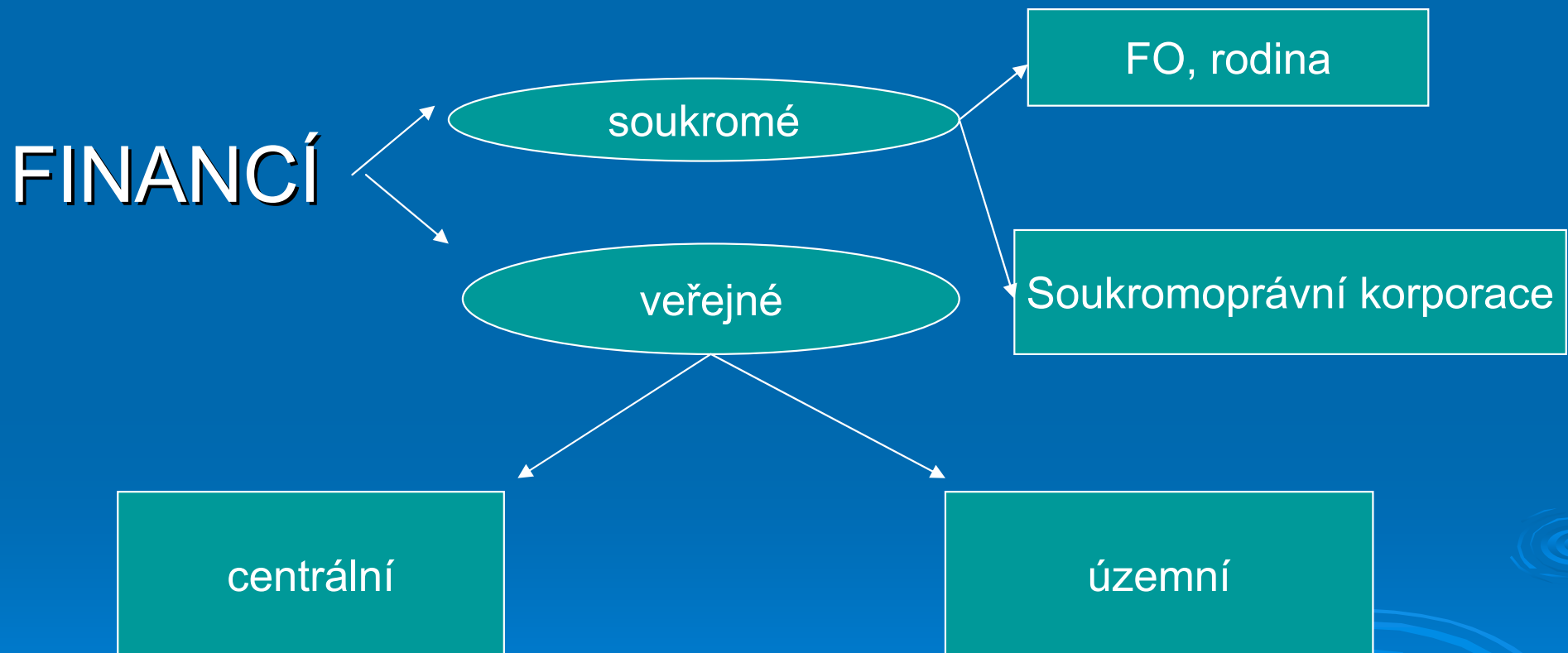
SUBJEKTY RP

- Stát - orgány státní správy
- Orgány místní samosprávy
- Zájmové veřejnoprávní korporace
- Soukromoprávní korporace
- Fyzické osoby+ PO
- Speciální orgány státní správy=ÚFO

Rozpočtová soustava

- Rozpočtová soustava se člení podle

Rozpočtová soustava

Na základě velkých rozpočtových pravidel na celostátní úrovni se jedná o soustavu rozpočtů:

- státní rozpočet
- střednědobý výhled státního rozpočtu
- státní finanční aktiva a pasiva
- organizačních složek státu
- příspěvkových organizací zřízených organizačními složkami státu

Rozpočtová soustava

- rozpočty státních fondů
- řízení státní pokladny a řízení státního dluhu
- hospodaření s prostředky soustředěnými v Národním fondu
- rozpočet Fondu národního majetku
- rozpočet Pozemkového fondu
- rozpočty zdravotních pojišťoven

Rozpočtová soustava

Na místní úrovni půjde o soustavu rozpočtů:

- rozpočty krajů
- rozpočty obcí
- rozpočty dobrovolných svazků obcí
- rozpočty statutárních měst
- rozpočet hlavního města Prahy rovněž pro jejich městské části nebo obvody.

FUNKCE ROZPOČTU

- FISKÁLNÍ
- ALOKÁČNÍ
- REDISTRIBUČNÍ

Zásady rozpočtnictví

Zásady se prolínají u všech typů rozpočtů:

- 1. Z. plánovitosti*
- 2. Z. jednotnosti*
- 3. Z. neúčelovosti příjmů*
- 4. Z. účelovosti výdajů*
- 5. Z. úplnosti*
- 6. Z. reálnosti*
- 7. Z. včasnosti*
- 8. Z. veřejnosti*
- 9. Z. vyrovnanosti- přebytkový x deficitní r.*

Společné rysy veřejných rozpočtů

- společná právní úprava, v zásadních otázkách
- společná vnitřní struktura, určená rozpočtovou skladbou
- shodné základní zásady v pravidlech hospodaření

- právní ochrana před neoprávněným použitím nebo zadržením rozpočtových prostředků
- povinnost strpět kontrolní dozor, hlavně z hlediska rozpočtové kázně
- povinnost předkládat o sobě údaje potřebné pro hodnocení výsledků hospodaření.

Státní rozpočet

- Státní rozpočet je vrcholným nástrojem finanční politiky státu, jím se řídí veškeré finanční hospodaření.
- V nejobecnějším pojetí státního rozpočtu jsou jeho obsahem veškeré příjmy a výdaje, jakož i vazba na rozpočty ostatní. Těmito vazbami jsou finanční vztahy v podobě dotací, návratných finančních výpomocí či naopak odvodů.

Další definice pojmu Státní rozpočet

- finanční plán nebo program státu na určité období u nás na fiskální tj. kalendářní rok, který je každoročně sestavován a schvalován ve formě zákona a podle kterého se vytváří a rozděluje všeobecný respektive ústřední peněžní fond státu, určený na úhradu jeho potřeb.
- Rozpočet lze také charakterizovat jako systém financování nebo potřeba financovat stát jako celek a dále města, obce a kraje.

Náhled na pojem Státní rozpočet

- **centralizovaný peněžní fond**, tedy fond peněžních prostředků soustředěných do působnosti státu na principu nenávratnosti a neekvivalentního způsobu rozdělování
- **bilance příjmů a výdajů** (účetní dokument), v němž jsou kodifikovány rozvrhy předpokládaných příjmů a výdajů státu
- **finanční plán** na rozpočtové období zahrnující tzv. rozpočtovou závěrku, tedy bilanci státního hospodaření vyplývajícího z dosažené úrovně příjmů a výdajů státu za uplynulé rozpočtové období

- **Ekonomický vztah** související se shromažďováním a rozdělováním peněžních prostředků, představuje ekonomickou kategorii ztělesňující v sobě jednotu finančních jako jsou daně, poplatky, cla, státní půjčky, transfery, dotace, a jiné
- **Právní normu**, neboť je schvalován Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky ve formě zákona.

Střednědobý výhled

- Střednědobý výhled je pomocným nástrojem státu, který slouží pro dlouhodobější plánování rozvoje hospodářství. Obsahem výhledu jsou očekávané příjmy a výdaje státního rozpočtu a státních fondů na jednotlivá léta, na která je sestavován, a předpoklady a záměry, na základě nichž se tyto příjmy a výdaje očekávají a plánují, a to minimálně v tomto rozsahu:

- a) předpoklady vývoje základních ukazatelů národního hospodářství,
- b) předpoklady a záměry vlády týkající se příjmů, výdajů a salda státního rozpočtu a státních fondů, zejména zamýšlené změny zákonů a jiných právních předpisů,
- c) částky střednědobých výdajových rámců a jejich členění podle kapitol a státních fondů,
- d) celkové příjmy a výdaje státního

- f) příjmy a výdaje jednotlivých kapitol státního rozpočtu,
- g) příjmy a výdaje jednotlivých státních fondů,
- h) výdaje na programy , u nichž výši účasti státního rozpočtu na jejich financování schválila vláda,
- i) výdaje na programy nebo projekty spolufinancované z rozpočtu Evropské unie podle jednotlivých kapitol a státních fondů,
- j) přehled závazků fyzických a právnických osob, za které se zaručily jménem státu jeho organizační složky.

Střednědobý výdajový rámec

- tvoří celkové výdaje státního rozpočtu a státních fondů na každý z roků, na které je sestavován střednědobý výhled, a stanoví jej na návrh vlády Poslanecká sněmovna v usnesení k vládnímu návrhu zákona o státním rozpočtu, a to vždy jednou částkou, s vyloučením výdajů na
  - a) realizaci státních záruk,
  - b) návratné finanční výpomoci.